

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z wniosku A. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o rentę rodzinną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 października 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ;**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie
kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 17 października 2013 r., na skutek apelacji wnioskodawczynie A. M. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 9 kwietnia 2013 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z 9 stycznia 2013 r. (którą przyznano wnioskodawczynie A. M. prawo do renty rodzinnej dla syna K. M. po zmarłym ojcu J. K. od 1 grudnia 2012 r.), zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że prawo do renty rodzinnej po zmarłym J. K. przyznał małoletniemu K. M. od dnia 27 marca 2012 r.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną organu rentowego. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 65 ust. 1 w związku z art. 129 ust. 1 i 2 w związku z art. 100 ust. 1 w związku z art. 116 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a co za tym idzie - bezpodstawne przyjęcie, że prawo do renty rodzinnej dla małoletniego K. M. przysługuje od dnia śmierci ojca, tj. od dnia 27 marca 2012 r., pomimo iż z bezspornego stanu faktycznego sprawy wynika, że wniosek o świadczenie wraz z dowodami uzasadniającymi prawo do świadczenia został złożony w dniu 28 grudnia 2012 r., a zatem prawo do renty rodzinnej winno przysługiwać od dnia 1 grudnia 2012 r., czyli od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i orzeczenie w tym zakresie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania; w każdym zaś z powyższych przypadków wniósł o orzeczenie zwrotu przez wnioskodawczynię spełnionego przez organ rentowy świadczenia za okres od 27 marca 2012 r. do 30 listopada 2012 r., przyznanego decyzją z dnia 20 grudnia 2013 r. wykonującą wyrok Sądu Apelacyjnego.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, tj. art. 65 ust. 1 w związku z art. 129 ust. 1 i 2 oraz art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem organu rentowego, fakt prowadzenia postępowania o ustalenie ojcostwa, w trakcie którego domniemany ojciec umiera, nie pozwala na uznanie, że jest to okoliczność obiektywnie uniemożliwiająca złożenie wniosku o rentę rodzinną bezpośrednio w miesiącu śmierci domniemanego ojca dziecka, na podstawie art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub też z zachowaniem terminów określonych w art. 129 ust. 2 tej ustawy. Nie istniała żadna przeszkoda prawna lub faktyczna do złożenia takiego wniosku, a organ rentowy rozpoznając tenże wniosek, na zasadzie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. zobowiązany byłby zawiesić postępowanie w sprawie do czasu

prawomocnego orzeczenia dotyczącego ustalenia ojcostwa. Organ rentowy stoi na stanowisku, że w przedmiotowym stanie faktycznym, który nie jest tożsamy z okolicznościami spraw, o których mowa w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2006 r. (I UK 320/06), z dnia 5 października 2006 r. (I UK 117/06), czy też z dnia 10 lutego 2012 r. (II UK 146/11), prawidłowa wykładnia przede wszystkim art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej prowadzi do wniosku, iż przepis ten winien być interpretowany ściśle, zgodnie z jego literalnym brzmieniem.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczyni wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania albo o jej oddalenie i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w

orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarżący nie wykazał istnienia w sprawie omawianej przesłanki przedsądu. Powołane przez autora skargi kasacyjnej przepisy art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych doczekały się bowiem wykładni Sądu Najwyższego, a ukształtowania w tym zakresie linia orzecznicza jest jednolita. W przytoczonych przez skarżącego wyrokach z dnia 11 maja 2006 r., I UK 320/06 (OSNP 2007 nr 9-10, poz. 14), z dnia 5 października 2006 r., I UK 117/06 (OSNP 2007 nr 23-24, poz. 357) i z dnia 10 lutego 2012 r.,

II UK 146/11 (OSNP 2013 nr 1-2, poz. 17) Sąd Najwyższy przedstawił zbieżne ze sobą poglądy, które można sprowadzić do stwierdzenia, że w szczególnych sytuacjach, gdy jest to uzasadnione celem renty rodzinnej, art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie można wyklądać jedynie w oparciu o dosłowne jego brzmienie, ale właśnie uwzględniając cel owego świadczenia. Pozwala to na wypłatę renty rodzinnej za okres wcześniejszy niż wynikający z powyższego przepisu.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.